

LA INCORPORACIÓ DE LA LLEI DE PENSIONS PERIÒDIQUES AL CODI CIVIL DE CATALUNYA

M. ESPERANÇA GINEBRA MOLINS*

Professora Titular de Dret civil

Universitat de Barcelona

SUMARI

I. EL CONCEPTE I LA UBICACIÓ SISTEMÀTICA DE LES “PENSIONS PERIÒDIQUES” A L’AVANTPROJECTE DE LLEI DEL LLIBRE SISÈ DEL CODI CIVIL DE CATALUNYA, RELATIU A LES OBLIGACIONS I ELS CONTRACTES.....	2
1. La Llei 6/2000, de 19 de juliol, de pensions periòdiques: censal i violari o pensió vitalícia com a modalitats de pensions periòdiques	3
2. L’Avantprojecte de llei del Llibre sisè del Codi civil de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes: la regulació del censal i el violari entre els contractes	4
II. LA FINALITAT.....	5
III. EL CENSAL.....	6
1. El contracte	6
1.1. Tipus contractual.....	6
1.2. Forma	6
1.3. Contingut	6
2. La pensió	8
3. Les garanties.....	8
3.1. Garanties reals o personals.....	8
3.2. La hipoteca	9
3.3. El pacte de millora.....	10
4. La resolució	10
5. La redempció	11
IV. EL VIOLARI.....	12
1. El concepte.....	12
2. La constitució	13
2.1. Títol oneros o gratuït-lucratiu.....	13
2.2. La forma	14
3. La durada: la “vida mòdul”.....	14
4. El “creditor o beneficiari”.....	15
5. El pagament de la pensió.....	16

* L'autora pertany al “Grup de Dret civil català” 2014 SGR 22. Aquest treball s'emmarca en el Projecte de recerca DER 2011-26892.

6. L'incompliment i les garanties	17
6.1. La reclamació de les pensions vençudes i la resolució en cas de no constitució de les garanties imposades com a mesura judicial en cas d'impagament reiterat. El pacte de resolució del contracte de constitució a títol oneros	17
6.2. Les garanties.....	18
7. L'extinció.....	18
7.1. La mort de les persones en relació amb la vida de les quals s'ha constituït el violari.....	19
7.2. La redempció	19
8. La "ineficàcia" del violari.....	20

I. EL CONCEPTE I LA UBICACIÓ SISTEMÀTICA DE LES "PENSIONS PERIÒDIQUES" A L'AVANTPROJECTE DE LLEI DEL LLIBRE SISÈ DEL CODI CIVIL DE CATALUNYA, RELATIU A LES OBLIGACIONS I ELS CONTRACTES

El DOGC de 25 de juliol de 2014 publicava l'Edicte pel qual se sotmet a informació pública l'Avantprojecte de llei del Llibre sisè del Codi civil de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes [= Av. Llib. sisè CCCat].

Sistemàticament, el títol primer està previst que incorpori les parts generals de l'obligació i el contracte; el títol segon està dedicat a les fonts contractuals i ha de contenir els diferents tipus contractuals; i el títol tercer es reserva a les fonts no contractuals de l'obligació (EM Av. Llib. sisè CCCat, § 3).

Partint d'aquesta estructura, i segons anuncia l'EM, l'Avantprojecte pretén incorporar al Codi, amb les modificacions oportunes, diferents "tipus contractuals" que fins ara es trobaven regulats en lleis especials de caràcter patrimonial (EM Av. Llib. sisè CCCat, § 26); i una de les lleis que s'inclou a la sistemàtica del Codi civil de Catalunya és la Llei 6/2000, de 19 de juny, de pensions periòdiques [= LPP], actualment vigent.

Com havia fet en el seu moment la LPP respecte de la regulació continguda a la CDCC, l'Av. Llib. sisè CCCat (DD.2.a) pretén "substituir" la LPP. Les Disposicions transitòries 4a i 5a Av. Llib. sisè CCCat estableixen, respectivament, que els "violaris" i els "censals" constituïts abans de l'entrada en vigor del Llibre sisè es continuaran regint per les disposicions que els són aplicables.

Amb tot, l'enfocament de la regulació de les pensions periòdiques del que parteix la LPP i el que proposa l'Av. Llib. sisè CCCat són diferents.

1. La Llei 6/2000, de 19 de juliol, de pensions periòdiques: censal i violari o pensió vitalícia com a modalitats de pensions periòdiques

La LPP regula el “censal” –que constitueix una pensió indefinida–, i el “violari o pensió vitalícia” –que és una pensió de caràcter temporal, la durada de la qual, com el seu nom indica, ve definida per la vida d’una o més persones que visquin en el moment de la constitució– (art. 1, 2, 3, 10 i 12 LPP).

El cas és, per tant, que la LPP no regula pas precisament “tipus contractuals”, sinó modalitats d’obligacions periòdiques –de pensions periòdiques. De fet, el títol de la LPP, com la rúbrica del seu art. 1 resulten massa genèrics –cosa que s’ha propagat també a la rúbrica de l’art. 569-38 CCCat–, atès que aquesta llei es limita a regular dos tipus concrets de pensió periòdica de caràcter personal i voluntari: el “censal” i el “violari o pensió vitalícia”.

A la LPP els termes “censal” i “violari o pensió vitalícia” identifiquen dos tipus concrets de pensió periòdica (art. 3 i 10 LPP) que es poden constituir per diversos títols (art. 4 i 11 LPP), un dels quals és el contracte, però no l’únic.

Segons la LPP –que defineix el censal com “el dret de crèdit a percebre i l’obligació consegüent de pagar indefinidament una pensió a una persona i els seus successors en virtut del capital rebut” (art. 3 LPP)–, els títols de constitució del censal poden ser: el contracte, la donació i el llegat; en cas de constitució “a títol gratuït”, “les atribucions” es fan al censatari amb l’obligació que pagui la pensió al censalista (art. 4 LPP). La dualitat “onerós”-“gratuït” no es troba ben reflectida en la regulació del censal que fa la LPP.

Quant al violari, segons l’art. 11 LPP, es pot constituir “a títol onerós” –cas en el qual té com a causa la percepció d’un capital– o “a títol gratuït” –tenint llavors com a causa la mera liberalitat–. Quan es constitueix a títol “gratuït-lucratiu”, se li apliquen les normes sobre les donacions i els llegats (art. 11.2 LPP).

En definitiva, a la LPP, “censal” i “violari”, com a institucions regulades pel Dret català, són dues modalitats de pensió periòdica, independentment de quin sigui el títol constitutiu; no identifiquen, per tant, “tipus contractuals”.

Tal com recorda el Preàmbul de la LPP, el dret català ha regulat tradicionalment “diverses institucions que han comportat una prestació de pensions periòdiques de caràcter bé perpetu o indefinit, bé temporal..., amb naturalesa real o d’obligació” (Preàmbul LPP, § 1).

La Llei 6/1990, dels censos [= LC], va regular les pensions periòdiques de caràcter real –en què la titularitat passiva està vinculada a la titularitat d’un bé– (censos emfitèutic i vitalici), i deia ja, en el seu Preàmbul, que prescindia de la regulació de les formes de pensió periòdica de naturalesa merament personal, com ara el censal i la seva variant temporal, coneguda com a violari (regulats llavors en els arts. 330 a 335 de la Compilació [= CDCC]).

Deu anys més tard, la LPP, recollia el testimoni que li havia deixat la LC pel que fa a la regulació de les pensions periòdiques de caràcter merament personal, per tal de, segons el Preàmbul, acomodar ambdues figures (censal i violari) a la realitat de la societat catalana.

D’acord amb la diferent naturalesa, real o personal –resultant de la titularitat passiva–, d’un i altre tipus de pensions, els censos, emfitèutic i vitalici, es troben regulats avui al Llibre cinquè del CCCat (art. 565-1 i seg.), mentre que el censal i el violari han d’anar al Llibre sisè.

2. L’Avantprojecte de llei del Llibre sisè del Codi civil de Catalunya, relatiu a les obligacions i els contractes: la regulació del censal i el violari entre els contractes

A diferència del que fa la LPP, que respecte del violari utilitza la doble denominació (“violari” o “pensió vitalícia”) –cosa que no fa respecte del censal–, l’Av. Llib. sisè CCCat es decanta únicament per la terminologia tradicional “censal” i “violari”.

En comptes de contemplar el censal i el violari com a modalitats d’obligacions periòdiques, l’Av. Llib. sisè CCCat els regula en el títol segon, com a “tipus contractuals”. Partint d’això, escindeix la regulació d’ambdues institucions, situant la regulació del violari entre els contractes “aleatoris” (al capítol IV, al costat del contracte d’aliments –*vid.* EM Av. Llib. sisè CCCat, § 31–), i la del censal entre els contractes “de finançament” (al capítol VI, dedicat als contractes de finançament i garantia).

Amb tot, si bé l’article dedicat al “concepte” de censal evidencia aquest canvi d’enfocament de la institució, que ja no es defineix com a pensió peri-

òdica sinó com a contracte –sempre onerós– (art. 626-1 Av. Llib. sisè CCCat), pel que fa al violari, en canvi, es continua definint com a modalitat de pensió periòdica (art. 624-1 Av. Llib. sisè CCCat) que, al marge de l'article dedicat a definir-lo, admet la constitució a títol onerós o “gratuït-lucratiu” (art. 11 LPP i 624-2 Av. Llib. sisè CCCat).

II. LA FINALITAT

Tant el censal com el violari havien estat emprats tradicionalment amb finalitats bàsicament creditícies i/o de finançament, com a forma de deute públic. S'ha dit que la seva utilització habitual i el fet que es tractés per als particulars d'un tipus d'inversions segures va fer que esdevinguessin una de les causes de la decadència comercial catalana a partir del s. XIV. A més a més, tal com destaquen la SAP Barcelona 27-febrer-1996 (AC 1996\2574) i la STSJC 4-febrer-1999 (RJ 2000\4120), recurrent a aquestes figures (que es vestien sota la forma d'una compravenda), i no al préstec, s'aconseguien esquivar les prohibicions canòniques contra la usura.

La regulació que proposa l'Av. Llib. sisè CCCat accentua la diversitat de finalitat d'ambdues institucions –censal i violari– que apuntava ja la LPP.

Així, amb les novetats introduïdes per la LPP en la regulació del violari i amb l'enfocament donat a la institució en l'Av. Llib. sisè CCCat, el violari tendeix bàsicament cap a finalitats assistencials.

Pel que fa al censal, la regulació que en fa la LPP apunta ja cap a una institució de finançament. En aquesta línia (*vid.* EM, § 34, Av. Llib. sisè CCCat), l'Avantprojecte suprimeix alguna de les novetats que va introduir la LPP i que no acaben d'encaixar amb aquesta finalitat, com ara “reconèixer com a títols constitutius els actes no onerosos” (Preàmbul LPP, § 5) –novetat que, a més, ha generat problemes a l'hora d'interpretar coordinadament diversos preceptes de la LPP (*vgr.* art. 3, 4 i 9.2)–. L'altra gran novetat que destaca el Preàmbul LPP (§ 5) –la poc reeixida “possibilitat de redempció parcial amb l'acceptació del censalista”, que es concreta a l'art. 9.3 LPP– tampoc ha passat a l'Av. Llib. sisè.

Relacionat amb l'allunyament entre ambdues figures, des de la LPP s'ha eliminat el caràcter subsidiari de la regulació del censal respecte de la del violari que resultava anteriorment de l'art. 335.II CDCC.

III. EL CENSAL

1. El contracte

1.1. *Tipus contractual*

Per contrast amb el concepte de censal que resulta dels actuals art. 1 i 3 LPP, com a modalitat de pensió periòdica, en l'Av. Llib. sisè CCCat el censal esdevé un “tipus contractual”.

En concret, el censal es configura com un contracte oneros. Segons l'art. 626-1 Av. Llib. sisè CCCat (“Concepte”), “Pel *contracte de censal* una persona transmet a una altra *la propietat de béns concrets o d'una quantitat determinada de diners*, i aquesta darrera s'obliga a pagar a la primera i els seus successors una *prestació periòdica* en diners i per temps indefinit”. Tradicionalment es solia partir de la constitució onerosa del censal; el negoci constitutiu s'acostumava a configurar com una compravenda.

A diferència del préstec (art. 1740 i 1753 Codi civil espanyol [= CCE] i 681-1, 681-4, 681-11, 681-12, 681-20 i 681-25 Treb. Prep. Llib. sisè CCCat 2004), en el censal no existeix obligació de restituir ni el bé lliurat ni el tantundem. La decisió de restituir “el capital rebut” i extingir així l'obligació periòdica –a través de la redempció (art. 626-7 Av. Llib. sisè CCCat)– queda a la voluntat del deutor de la pensió (*vid.* EM., § 34, Av. Llib. sisè CCCat).

1.2. *Forma*

Segons la LPP (art. 5), el censal –sigui quin sigui el títol constitutiu– ha de constar en escriptura pública; això mateix resultava anteriorment de l'art. 330.1, *in fine*, CDCC. L'art. 626-2.1 Av. Llib. sisè CCCat reproduïx el primer incís de l'art. 5 LPP, configurant el censal com un contracte formal (*forma ad solemnitatem*). Això mateix s'estableix, com a novetat, per al violari en l'art. 624-2.4 Av. Llib. sisè CCCat.

1.3. *Contingut*

L'art. 626-2.2 i 3 Av. Llib. sisè CCCat sistematitza el contingut negocial del contracte, distingint entre un contingut necessari (art. 626-2.2: “En el contracte ha de constar...”) i un de possible o eventual (art. 626-2.3: “També hi poden constar...”), aglutinant i ordenat, així, diversos elements que a la LPP es troben dispersos (art. 1.2, 3, 5.2, 6, 7 i 9 LPP).

1.3.1. Contingut necessari

En el contracte hi ha de constar: el capital rebut, la quantia de la prestació i la forma de pagament (art. 626-2.2 Av. Llib. sisè CCCat); això mateix es desprèn, per a la constitució onerosa del censal, de l'art. 5.2 LPP.

Per al cas que no consti la “forma de pagament” de la pensió, l'art. 626-3 Av. Llib. sisè CCCat –com l'actual art. 8 LPP– estableix com s'ha de pagar (“si no s'ha pactat altrament, es paga per anualitats vençudes”) i remet a les normes de pagament (“i exigibilitat”, afegeix l'Av. Llib sisè CCCat) relatives als censos –la qual cosa suposa una remissió a allò que preveu l'art. 565-10 CCCat–.

1.3.2. Contingut possible o eventual

En el contracte “també hi poden constar” (art. 626-2.3 Av. Llib. sisè CCCat):

- a) La valoració del capital si és en béns. L'art. 626-7.4 Av. Llib. sisè CCCat preveu l'eventualitat que “no consti la valoració del capital” (*cf.* art. 9.2 LPP, que conté una regla similar, però per al cas de “censals creats a títol gratuït sense expressió del capital”). En qualsevol cas, d'acord amb l'art. 626-2.2 Av. Llib. sisè CCCat, en el contracte hi ha de constar “el capital rebut”.
- b) Les garanties que s'estableixin per assegurar el pagament de la prestació (art. 626-2.3.b Av. Llib. sisè CCCat –*vid.*, també, art. 5.2 LPP–). Quant a les garanties, *vid.* art. 626-4 i 626-5 Av. Llib. sisè CCCat, que tenen com a precedents els art. 6 i 7 LPP.
- c) La clàusula d'estabilització del valor de la prestació (art. 626-2.3.c Av. Llib. sisè CCCat). Quant a la regulació vigent, *vid.* art. 1.2 LPP.
- d) El pacte de millora (art. 626-2.3.d Av. Llib. sisè CCCat). En relació amb el pacte de millora, *vid.* art. 626-5 Av. Llib. sisè CCCat –que reprodueix essencialment l'art. 7 LPP–.
- e) El pacte d'irredimibilitat (art. 626-2.3.e Av. Llib. sisè CCCat), que sempre és temporal (art. 9.1 LPP i 626-7.2 Av. Llib. sisè CCCat en relació amb l'art. 565-12.3 CCCat).

2. La pensió

Segons l'Av. Llib. sisè CCCat, es tracta d'una pensió dinerària (art. 626-1 i 626-3 Av. Llib. sisè CCCat –*vid.*, en el mateix sentit, art. 10 LPP i 624-1 Av. Llib. sisè per al violari, i 565-8.2 CCCat per al cens; *cfr.*, en canvi, art. 1861 Codi civil italià [= CCI] per a la renda perpètua–, i 1231 i 1238 Codi civil portuguès [= CCP] per a les rendes perpètua i vitalícia); la LPP no ho precisa per al censal.

Com a la LPP (art. 8.1), el pagament de la pensió s'ha de fer per anualitats vençudes –cosa que exclou la finalitat assistencial–, llevat que s'hagi pactat altrament (art. 626-3.1 Av. Llib. sisè CCCat); *vid.*, també, per al cens, l'art. 565-8.4 CCCat. Com en el cas del cens (art. 565-8.3 CCCat), es tracta de períodes anuals –sens perjudici que es pugui pactar el pagament fraccionat dins l'anualitat–.

Segons la LPP (art. 8.2), són aplicables als censals les normes de “pagament” de les pensions “endarrerides” relatives als censos; això mateix resultava, anteriorment, de l'art. 333.II CDCC. L'Av. Llib. sisè CCCat declara aplicables “les normes de pagament i exigibilitat de les pensions relatives als censos” (art. 626-3.2 Av. Llib. sisè CCCat). Això suposa, actualment, una remissió a l'art. 565-10 CCCat.

En el censal, com en el violari, la pensió es pot subjectar a una clàusula d'estabilització del valor. Aquesta possibilitat està prevista en l'art. 1.2 LPP, entre les “disposicions generals”; tractant-se, però, d'una regla de valor econòmic de la pensió i no de tipificació, i que, en qualsevol cas, cal pactar, resulta més adequada la ubicació d'aquesta regla en l'Av. Llib. sisè CCCat, que s'hi refereix com a contingut possible del contracte (art. 626-2.3.c Av. Llib. sisè CCCat) i en regular la pensió (art. 626-3.3 –en relació al censal– i 624-5.4 –per al violari– Av. Llib. sisè CCCat).

3. Les garanties

3.1. Garanties reals o personals

Quant a les garanties que es poden establir per assegurar el pagament de la pensió, l'Av. Llib. sisè CCCat (art. 626-4.1) es refereix en general a garanties reals o personals, en comptes de parlar només de fiança i hipoteca, com fa actualment l'art. 6.1 LPP. Això mateix es podria haver traslladat a l'art. 626-5.1 Av. Llib. sisè CCCat (el precedent del qual és l'art. 7 LPP), que, en

regular el pacte de millora, continua referint-se, en canvi, concretament, com l'art. 7.1 LPP, a “la fiança o l'hipoteca”.

L'Av. Llib. sisè CCCat ha eliminat la referència que fa l'art. 5.1 LPP a que han de constar en escriptura pública les garanties reals que, si escau, s'estableixin per assegurar el pagament de la pensió; és aquesta una qüestió que és millor deixar a la regulació de la garantia real de què es tracti.

3.2. La hipoteca

Quant a les possibles garanties que es poden establir per garantir la pensió, l'Av. Llib. sisè es deté especialment en la hipoteca, ampliant i precisant el que estableix avui l'art. 6.2 LPP. Així, l'art. 626-4.2 Av. Llib. sisè incorpora una remissió expressa a l'art. 569-38 CCCat i a la legislació hipotecària i estableix que la hipoteca no prescriu mentre no prescrigui la pensió –aclarint i adaptant així allò que preveu avui l'art. 6.2 LPP–. Pel que fa al contracte d'aliments, l'art. 624-9.2 Av. Llib. sisè CCCat remet a l'art. 157 de la Llei Hipotecària –segurament per mimetisme amb l'art. 1797, *in fine*, CCE–, en comptes de fer-ho a l'art. 569-37 CCCat.

L'Av. Llib. sisè CCCat ha substituït el darrer incís de l'art. 6.2 LPP –que tal com està redactat resulta obvi i superflu (“Tanmateix, es pot pactar l'extinció de la hipoteca”)– per la referència a què tot i que la pensió és per temps indefinit, la hipoteca es pot constituir per un termini predeterminat.

A més d'incorporar la remissió expressa a l'art. 569-38 CCCat, l'art. 626-4.3 Av. Llib. sisè CCCat reproduïx –si bé no en termes idèntics– la regla contrària a la subrogació automàtica en l'obligació de pagar les pensions de l'adquirent de la finca hipotecada en garantia d'un censal que recull ja l'art. 569-38.4 CCCat –tot enllaçant amb les conseqüències que s'han vinculat tradicionalment en Dret català a l'alienació de la finca hipotecada en garantia d'un censal i amb l'idea d'“encarregament”–.

Amb tot, a allò que ja resulta de l'art. 569-38.4 CCCat, l'art. 626-4.3 Av. Llib. sisè CCCat hi afegeix l'incís final: “llevat que l'adquirent sigui insolvent en el moment de la subrogació”. Aquest incís, que nega l'existència de subrogació, malgrat el consentiment del creditor, quan l'adquirent sigui insolvent en el moment de la subrogació, implica no fer recaure el risc de la solvència del nou deutor en el creditor; ho tracta, per tant, com un cas de “delegació” (novació a iniciativa del deutor –*vid.* art. 1206 i 1828 CCE–).

En la hipoteca en garantia d'un censal s'hi ha de fer constar si existeix “pacte de millora” –art. 7 LPP i 626-2.3.d i 626-5 Av. Llib. sisè CCCat– i/o d’“irredimibilitat” –art. 9.1 LPP i 626-2.3.e i 626-7.2 Av. Llib. sisè CCCat– (art. 569-38.3 CCCat).

3.3. *El pacte de millora*

El pacte de millora fou reconegut implícitament en el Cap. XIII de las Corts de Barcelona de 1702 (3.ª CYADC.I,7,II,25), que prohibí que es pactés en els violaris. D'acord amb aquets precedents, la CDCC regulà el pacte de millora en l'art. 331, i exceptuà l'aplicació subsidiària d'aquesta regla amb relació als violaris (art. 335.II CDCC). *Vid.* STSJC 7.10.1999 (RJ 2000\4120).

L'Av. Llib. sisè CCCat, al marge de referir-se al pacte de millora com a contingut possible del contracte (art. 626-2.3.d Av. Llib. sisè CCCat), reproduceix la regulació que conté l'art. 7 LPP vigent (art. 626-5 Av. Llib. sisè CCCat).

Com l'art. 7.2 LPP, l'art. 626-5.2 Av. Llib. sisè CCCat preveu que l'incompliment del pacte de millora pot comportar que el pagador de la pensió sigui compel·lit a restituir el capital del censal. En l'Av. Llib. sisè CCCat això enllaça amb el fet que es contempla expressament com a causa per la qual el perceptor de la pensió pot exigir la resolució del contracte la “manca de constitució de les garanties pactades, en el termini de tres mesos comptats des que les ha exigit fefaentment” (art. 626-6.1.b Av. Llib. sisè CCCat).

4. La resolució

L'art. 626-6 Av. Llib. sisè CCCat regula expressament la resolució del contracte de censal –que es contempla exclusivament des de la perspectiva del perceptor de la pensió–, aglutinant dues possibles causes –que són les que se solen admetre en Dret comparat–: l'impagament de les pensions –*cfr.*, en canvi, art. 2386 *Code civil du Québec* [= CCQ]– i la manca de constitució de les garanties pactades (*vid.* art. 7.2 LPP, 1912 *Code civil* francès [= CCfr], 1867 CCI i 1234 CCP).

El perceptor de la prestació pot exigir la resolució del contracte i l'abonament dels danys i perjudicis (art. 626-6.1 Av. Llib. sisè CCCat):

- a) Per manca de pagament de la prestació (infracció de la causa onerosa), sempre que l'hagi requerida fefaentment. No es requereix

l'impagament d'un nombre determinat de pensions, com fan, en canvi, els art. 1912.1º CCfr, 1867.1 CCI i 1235 CCP, que al·ludeixen a l'incompliment durant dos anys.

- b) Per manca de constitució de les garanties pactades en el termini de tres mesos comptats des que les ha exigit fefaentment; *vid.* art. 626-5.2 Av. Llib. sisè CCCat. Això implica tenir en compte un tipus d'infracció que queda al marge de la causa i suposa contemplar la garantia –accessòria– com si fos un element essencial del contracte.

La resolució del contracte no comporta en cap cas, la devolució de les pensions percebudes –sinó només del capital a qui el va transmetre– i no perjudica els tercers emparats per la legislació hipotecària (art. 626-6.2 Av. Llib. sisè CCCat).

5. La redempció

L'art. 626-7 Av. Llib. sisè CCCat, com l'art. 9 LPP, regula la redempció, com a causa específica d'extinció del “censal-pensió periòdica”. La redempció és una facultat d'autoalliberament del deutor de la pensió (art. 9.1 LPP i 626-7.1 Av. Llib. sisè CCCat; *vid.* SAP Barcelona 27.2.1996 [AC 1996\2574]); es tracta d'una facultat de formació o “poder de configuració jurídica” (art. 122-1 CCCat) que no caduca (EM, § 34, Av. Llib. sisè CCCat).

Per poder redimir el censal, el “pagador de la pensió” ha d'estar al corrent de pagament de les pensions vençudes (art. 9.1 LPP i 626-7.1 Av. Llib. sisè CCCat) i, segons l'art. 9.1 LPP, suposa haver de “retornar l'import del capital amb el qual es va constituir”. L'art. 626-7.3 Av. Llib. sisè CCCat evita parlar de “retornar” l'import del capital i parla, en canvi, que “*pagar en diners* l'import del capital rebut”. La qüestió que es planteja, precisament, és a qui s'ha de “retornar” o “pagar” l'import del capital (*cf.* art. 624-7.1.b Av. Llib. sisè CCCat quant a la redempció del violari). En qualsevol cas, la causa d'extinció que es contempla amb relació al censal –la redempció– implica sempre haver de “retornar”/“pagar” el capital (art. 9 LPP i 626-7.3 Av. Llib. sisè CCCat); en canvi, quant al violari, la causa d'extinció “normal” (la mort de la “vida mòdul”) no suposa haver de restituir el capital –restitució que només s'ha de fer en cas d'extinció anticipada, per redempció (art. 16.1.b LPP i 624-7.1.b Av. Llib. sisè CCCat)–.

Respecte de la regulació de la LPP, l'Av. Llib. sisè CCCat afegeix l'exigència que la redempció –tant del censal com del violari– s'ha de forma-

litzar en escriptura pública (art. 624-7.1.b, *in fine* i 626-7.3, al principi Av. Llib. sisè CCCat). També ho exigeix l'art. 565-13.3 CCCat per a la redempció del cens.

Segons l'Av. Llib. sisè CCCat (art. 626-7.4), “En el supòsit que *no consti la valoració del capital* aquest es determina, a efectes de la redempció, a partir de la capitalització de la pensió inicial a l'interès legal del diner en el moment en què es va constituir”; la LPP (art. 9.2) partia de la mateixa regla per al cas de “censals *creats a títol gratuït* sense expressió del capital” – constitució “gratuïta” que l'Av. Llib. sisè ja no contempla–. En el context de l'Av. Llib. sisè CCCat no queda clar en quins supòsits caldrà aplicar la regla de capitalització de l'art. 626-7.4 Av. Llib. sisè CCCat.

El censal és essencialment redimible (*vid.* § 2 Preàmbul LPP), però es pot pactar que sigui temporalment irredimible, amb aplicació dels límits establerts per als censos –cosa que suposa una remissió a allò que preveu l'art. 565-12.3 CCCat–.

IV. EL VIOLARI

Tal com indica el Preàmbul LPP (últim paràgraf), “Atesa la minsa regulació del violari, articles 334 i 335 de la Compilació..., gairebé tots els preceptes continguts en aquesta Llei s'han de considerar innovacions introduïdes amb la finalitat d'adequar, també en aquest punt, el dret català a la realitat de la societat actual”.

La regulació que proposa l'Av. Llib. sisè CCCat resulta essencialment continuïsta i ve a consolidar els canvis introduïts per la LPP, tot corregint, però, algunes regles concretes que s'han manifestat poc adequades o que han generat dubtes interpretatius.

1. El concepte

Tot i estar ubicat el violari en el títol que ha de contenir els diferents tipus contractuals (Tít. segon Av. Llib. sisè CCCat) i, en concret, en el capítol dedicat als contractes aleatoris (Cap. IV Av. Llib. sisè CCCat –*vid.*, també, DT 4a–), el violari continua definint-se –com fa actualment la LPP– des de la perspectiva del dret constituït, i no del contracte constitutiu.

Així, en termes molt similars als de l'art. 10 LPP, l'art. 624-1 Av. Llib. sisè CCCat defineix el violari com “el dret de crèdit a percebre i la consegüent

obligació de pagar una prestació periòdica en diners, durant el temps consistent en la vida d'una persona o més d'una que visquin en el moment de la constitució”.

Existint el límit en el sentit que s'ha de tractar de persones que visquin en el moment de la constitució, es pot qüestionar per innecessària l'oportunitat d'afegir a aquest límit el que resulta dels art. 13.4 LPP i 624-4.4 Av. Llib. sisè CCCat, en el sentit que en cas de pluralitat de creditors o beneficiaris designats de manera successiva s'apliquen les limitacions establertes per a la substitució fideïcomissària (*vid.* art. 426-10 CCCat).

El fet que es tracti de persones que visquin en el moment de la constitució –sigui una o més d'una– s'ha de relacionar amb el fet que, d'acord amb els art. 16.2 LPP i 624-7.2 Av. Llib. sisè CCCat, “és nul el violari constituït sobre la vida d'una persona morta en la data de l'atorgament” –precepte que recorda el que preveuen els art. 2373 CCQ i, sobretot, 1804 CCE–.

2. La constitució

2.1. Títol oneros o gratuït-lucratiu

Malgrat admetre tant la constitució a títol “oneros” com “gratuït-lucratiu”, l'Av. Llib. sisè CCCat regula el violari en el capítol dedicat als “contractes aleatoris”. L'Av. Llib. sisè CCCat segueix així la sistemàtica del CCfr, que també admet la constitució de la “rente viagère” tant a títol “oneros” com “gratuït-lucratiu” i la regula en el títol dedicat als contractes aleatoris.

Al marge d'això, i després de definir el violari, com fa l'art. 10 LPP, com a pensió periòdica (art. 624-1 Av. Llib. sisè CCCat)–, l'Av. Llib. sisè no nomina el negoci constitutiu del violari i, si prescindim de la ubicació sistemàtica entre els “contractes aleatoris”, en la regulació que fa de la constitució l'art. 624-2 Av. Llib. sisè CCCat –com en l'art. 11 LPP– hi tenen cabuda supòsits de constitució no contractual.

Si el violari es constitueix “a títol oneros” té com a causa la percepció d'un capital “en béns mobles o immobles”; si es constitueix “a títol gratuït-lucratiu” té com a causa la mera liberalitat (art. 11.1 LPP i 624-2.1 Av. Llib. sisè CCCat).

En cas de constitució “a títol gratuït-lucratiu” se li apliquen les normes sobre les donacions i els llegats (art. 11.2 LPP i 624-3.2 Av. Llib. sisè CCCat); i si es constitueix “a títol oneros”, se li apliquen les normes de conformitat

en els mateixos termes que a la compravenda (art. 624-3.3 Av. Llib. sisè CCCat –precepte que substitueix la referència a l’obligació de sanejament que conté l’art. 11.3 LPP–).

2.2. La forma

Com a novetat, l’art. 624-2.4 Av. Llib. sisè CCCat estableix que “El violari ha de constar en escriptura pública” (forma *ad solemnitatem*). L’art. 15.3 LPP, en canvi, sembla exigir escriptura pública només quan el violari s’assegura amb garantia real.

3. La durada: la “vida mòdul”

Quant a la durada del violari, l’Av. Llib. sisè CCCat (art. 624 1 i 624-3 Av. Llib. sisè CCCat) no introdueix novetats significatives respecte de la regulació vigent (art. 10 i 12 LPP).

Convé no confondre la “vida mòdul” –que determina la durada del violari– i la vida de qui és el creditor (*vid.* art. 13.3 LPP i 624-4.3 Av. Llib. sisè CCCat, així com, també, Preàmbul LPP, § 7) o el deutor de la pensió, encara que puguin coincidir.

La vida que es pot prendre en consideració per a constituir el violari, la “vida mòdul”, pot ser (art. 624-3 Av. Llib. sisè CCCat):

- a) La “del deutor o la persona que s’obliga a pagar-la” –dualitat que apareix ja en l’art. 12.1 LPP i que es pot considerar supèrflua–.
- b) La del creditor (aquest és el supòsit normal i que preval en cas de dubte, segons els art. 12.3 LPP i 624-3.3 Av. Llib. sisè CCCat) “o beneficiari”. L’Av. Llib. sisè (art. 624-4, 624-5.1 i 624-6.1 Av. Llib. sisè CCCat) manté també la dualitat “creditor o beneficiari” que utilitza de manera reiterada la LPP (art. 13 i 15) i que s’ha propagat també a l’art. 569-38.3 CCCat. La referència al “beneficiari” pot voler al·ludir a la constitució de la pensió a favor d’un tercer –estipulació a favor de tercer– (*vid.* art. 13.2 i 5 LPP i 624-4.2 i 5 Av. Llib. sisè CCCat); amb tot, atès que una vegada el beneficiari accepta esdevé creditor (art. 1257.II CCE), la referència al “beneficiari” també es pot considerar supèrflua.
- c) La de qui eventualment lliura el capital, que pot ser una persona diferent del “beneficiari-creditor” de la pensió –contracte amb estipulació a favor de tercer– (art. 13.2 i 5 i 624-4.2 i 5 Av. Llib. sisè CCCat).

Amb tot, si falla el beneficiari, la pensió s'ha de pagar a qui va lliurar el capital –l'estipulant– (art. 13.5 LPP i 624-4.5 Av. Llib. sisè CCCat).

- d) La d'una tercera persona o més d'una –sempre que visquin en el moment de la constitució (art. 10 LPP i 624-1 Av. Llib. sisè CCCat)–. Si la pensió es constitueix sobre la vida de diverses persones, el dret a percebre-la subsisteix íntegre fins a la mort de l'última –no es redueix– (art. 12.2 LPP i 624-3.2 Av. Llib. sisè CCCat).

En el cas que el violari es fixi “sobre l'existència d'una persona jurídica”, l'art. 624-3.1, final, Av. Llib. sisè CCCat, com l'art. 12.1, final, LPP fixa com a límit els trenta anys.

4. El “creditor o beneficiari”

Quant al “creditor o beneficiari”, una de les principals novetats que introdueix l'Av. Llib. sisè CCCat respecte de la regulació vigent és que s'ha de tractar en tot cas d'una persona física (art. 624-4.1 Av. Llib. sisè CCCat). Això acaba de donar connotació assistencial a la institució.

Poden ser “creditors o beneficiaris” els concebuts i no nascuts en el moment en què es constitueix el violari (art. 13.1 LPP i 624-4.1 Av. Llib. sisè CCCat), als quals es considera nascuts als efectes favorables, sempre que arribin a néixer (art. 211-1.2 CCCat).

En el cas que el “creditor o beneficiari” sigui una persona diferent de qui entrega el “capital o preu” –contracte oneros amb estipulació a favor de tercer– (art. 12.1, 13.2 i 13.5 LPP i 624-3.1, 624-2 i 624-5 Av. Llib. sisè CCCat), la designació del beneficiari pot ésser revocada abans de ser acceptada (art. 13.5 LPP i 624-4.5 Av. Llib. sisè CCCat i, en general, per a l'estipulació a favor de tercer, art. 1257.II CCe). Tant en cas de revocació com en cas de renúncia del “beneficiari”, llevat que hi hagi una persona substituïda, la pensió s'ha de pagar a qui va lliurar el capital (art. 13.5 LPP i 624-4.5 Av. Llib. sisè CCCat).

Per al cas que el “creditor o beneficiari” sigui diferent de la persona o les persones sobre la vida de les quals es constitueix el violari (Preàmbul LPP, § 7, i art. 12.1, 13.3 LPP i 624-3.1 i 624-4.3 Av. Llib. sisè CCCat), l'Av. Llib. sisè CCCat corregeix adequadament el desafortunat incís final de l'art. 13.3 LPP; d'acord amb l'art. 624-4.3 Av. Llib. sisè CCCat, en aquest cas, si el creditor o beneficiari premor a aquestes persones, transmet el dret a cobrar el violari als seus hereus, fins a l'extinció “del dret”.

L'Av. Llib. sisè CCCat (art. 624-4.4 Av. Llib. sisè CCCat) reproduïx la regulació que fa la LPP (art. 13.4) per al cas que la pensió s'hagi constituït a favor d'una pluralitat de "creditors o beneficiaris".

5. El pagament de la pensió

L'Av. Llib. sisè CCCat no introdueix novetats significatives respecte de la regulació vigent de la forma de pagament de la pensió en el violari; l'art. 624-5 Av. Llib. sisè CCCat reproduïx essencialment l'art. 14 LPP i incorpora la referència a la clàusula d'estabilització que avui es troba en l'art. 1.2 LPP.

El fet que en el violari el pagament s'hagi de fer, si no s'estableix una altra cosa, "per anticipat" i al domicili del creditor (o beneficiari) –*cfr.*, en canvi, art. 1171.III CCe i 565-8.4, *in fine*, CCCat–, així com l'exigència que el "creditor o beneficiari" sigui una persona física que afegeix l'art. 624-4.1 Av. Llib. sisè, denota la finalitat assistencial que presideix la regulació del violari.

Com a conseqüència lògica del fet que es tracti de terminis anticipats, l'art. 624-5 Av. Llib. sisè CCCat –com també l'art. 14.2 LPP vigent– estableix que la pensió corresponent al període dins el qual s'ha produït la defunció de la persona o de l'última de les persones sobre la vida de les quals s'havia constituït la pensió s'ha de pagar íntegrament (*vid.*, també, art. 1244 CCP). En canvi, si s'establís el pagament per terminis vençuts (com admeten els art. 14.1 LPP i 624-4 Av. Llib. sisè CCCat) resulta més lògic que la pensió corresponent al període dins el qual s'ha produït la mort de la "vida mòdul" (o la darrera de les "vides mòduls" –art. 10 i 12.2 LPP i 624-2 i 624-3.2 Av. Llib. sisè CCCat–) s'hagi de pagar proporcionalment al temps transcorregut; no estaria de més, per tant, preveure-ho expressament, tal com ho fan l'art. 565-32.1 CCCat per al cens vitalici, l'art. 1806 CCe en relació amb la renda vitalícia, o l'art. 2381 CCQ quant a la "renta viagèra" –preceptes que distingeixen segons es tracti de períodes anticipats o vençuts–.

En cas de dubte sobre la periodicitat de la pensió, hom s'ha d'atenir a la dels pagaments efectuats (art. 14.3 LPP i 624-5.2 Av. Llib. sisè CCCat). La qüestió és què passa si el dubte es planteja a l'inici, quan encara no s'ha fet efectiu cap pagament.

6. L'incompliment i les garanties

La regulació de l'incompliment i les garanties que proposa l'art. 624-6 Av. Llib. sisè CCCat té com a precedent l'art. 15 LPP vigent, però incorpora alguna modificació.

6.1. *La reclamació de les pensions vençudes i la resolució en cas de no constitució de les garanties imposades com a mesura judicial en cas d'impagament reiterat. El pacte de resolució del contracte de constitució a títol onerós*

El creditor o beneficiari de la pensió té acció per a reclamar les pensions vençudes i no satisfetes –precisió d'entrada lògica i sobrera– (art. 15.1 LPP i 624-6.1 Av. Llib. sisè CCCat). Com a conseqüència del concepte de violari, la reclamació de les pensions exigeix acreditar que la persona en relació amb la qual es va constituir la pensió (la “vida mòdul”) vivia en el moment en què es va meritjar la pensió (art. 15.1 LPP i 624-6.1 Av. Llib. sisè CCCat –*vid.*, en la mateixa línia, art. 1808 CCE i 2381.I, *in fine*, CCQ–).

En cas d'impagament reiterat de les pensions, l'Av. Llib. sisè CCCat, com la LPP, estableix que hom pot sol·licitar a l'autoritat judicial que s'adoptin les mesures de garantia necessàries per a assegurar el pagament de les pensions futures (art. 15.2 LPP i 624-6.2 Av. Llib. sisè CCCat) –precepte que recorda el que preveu l'art. 237-10.3 CCCat quant a l'obligació d'aliments–. Quelcom que afegim, però, l'Av. Llib. sisè CCCat és la conseqüència per al cas que no es constitueixin aquestes garanties: “Si no es constitueixen en el termini de tres mesos es pot demanar la resolució” (art. 624-6.2, final, Av. Llib. sisè CCCat).

Al marge d'això, l'art. 624-6.3 Av. Llib. sisè CCCat –en la línia del que estableix l'art. 15.4 LPP– preveu que és vàlid el “pacte exprés de resolució del contracte de constitució a títol onerós per manca de pagament de pensions (condició resolutòria explícita o facultat resolutòria expressa) –*vid.* SAP Girona 9.1.2003 (AC 2003\3)–.

Amb caràcter general per als casos de resolució, l'art. 624-6.5 Av. Llib. sisè CCCat, indica que la resolució “definitiva” –qualificatiu que resulta sobrer– del contracte comporta la restitució del capital lliurat prèviament (*vid.*, en el mateix sentit, el segon incís de l'art. 15.4 LPP). L'art. 624-6.5 Av. Llib. sisè CCCat afegim que la resolució no comporta la devolució de les pensi-

ons percebudes; el fet que s'hagi afegit aquest incís s'ha de relacionar amb la supressió de l'enigmàtic art. 16.3 LPP, que s'ha interpretat en aquest sentit.

6.2. *Les garanties*

La pensió es pot assegurar mitjançant una garantia real (art. 15.3 LPP i 624-6.3 Av. Llib. sisè CCCat), la qual, segons l'art. 624-6.3 Av. Llib. sisè CCCat, s'ha de constituir en escriptura pública; aquesta darrera qüestió seria millor deixar-la a la regulació de la garantia real específica de què es tracta, seguint el criteri que sembla inspirar l'Av. Llib. sisè quan elimina l'exigència d'escriptura pública que conté avui el segon incís de l'art. 5.1 LPP respecte de les garanties reals que es constitueixin per assegurar el pagament de la pensió en el censal.

Quant a les garanties reals, l'art. 624-6.3 Av. Llib. sisè CCCat es refereix expressament a la hipoteca i remet a allò que preveu l'art. 626-4.2 i 3 Av. Llib. sisè CCCat per a la hipoteca en garantia del pagament de la pensió en el censal.

En la hipoteca en garantia d'un violari s'han de determinar la persona o les persones sobre la vida de les quals es constitueix –*vid.* art. 10 i 12 LPP i 624-1 i 624-3 Av. Llib. sisè CCCat–, la naturalesa simultània o successiva de la designació dels “creditors o beneficiaris” –*vid.* art. 13.4 LPP i 624-4.4 Av. Llib. sisè CCCat– i, especialment, si existeix pacte de resolució del contracte per impagament de les pensions –*vid.* art. 15.4 LPP i 624-6.4 Av. Llib. sisè CCCat– (art. 569-38.3 CCCat).

El que estableixen els art. 15.3 LPP i 624-6.3 Av. Llib. sisè CCCat no exclou que es puguin constituir garanties personals per assegurar el pagament de la pensió en el violari.

7. *L'extinció*

Quant a l'extinció del violari, l'art. 624-7 Av. Llib. sisè CCCat reproduïx essencialment el que resulta avui de l'art. 16 LPP, però amb alguna petita diferència. Aquests preceptes contemplen dues causes específiques d'extinció del violari: la mort de les persones en relació amb la vida de les quals s'ha constituït el violari i la redempció (art. 16.1.a i b LPP i 624-7.1.a i b Av. Llib. sisè CCCat).

La mort de la persona contemplada com a “vida mòdul” és la causa d'extinció “normal” del violari i, encara que s'hagués constituït a títol one-

rós, no suposa haver de “restituir” el capital –restitució que sí que s’haurà de fer, en canvi, en cas d’extinció anticipada, per redempció (art. 16.1.b LPP i 624-7.1.b Av. Llib. sisè CCCat)–. En canvi, en relació al censal la causa d’extinció que es contempla –la redempció– implica sempre haver de “retornar”/“pagar” el capital (art. 9 LPP i 626-7.3 Av. Llib. sisè CCCat).

7.1. *La mort de les persones en relació amb la vida de les quals s’ha constituït el violari*

Contemplar la mort de les persones en relació amb la vida de les quals s’ha constituït el violari com a causa d’extinció d’aquest –la “vida mòdul”– (art. 16.1.a LPP i 624-7.1.a Av. Llib. sisè CCCat) és conseqüència del propi concepte de violari del que parteixen els art. 10 LPP i 624-1 Av. Llib. sisè CCCat, i cal connectar-ho amb el que preveuen els art. 12 LPP i 624-3 Av. Llib. sisè CCCat quant a la durada.

Partint d’això, els art. 16.1.a LPP i 624-7.1.a Av. Llib. sisè CCCat preveuen l’eventualitat que “el deutor o la persona obligada al pagament” hagin causat la mort de la persona que es pren com a referència per fixar la durada del violari com a excepció a l’extinció. En aquest cas, i sens perjudici de la responsabilitat civil exigible, subsisteix íntegre el dret a percebre la pensió per al beneficiari o els seus successors, segons la LPP, “per tota la vida d’aquest o d’aquests o pel temps que *els* resti per arribar a l’edat de noranta anys”; en canvi, segons l’Av. Llib. sisè, el dret a cobrar la pensió subsisteix “per tota la vida d’aquest o d’aquests o pel temps que resti *al beneficiari* per a arribar a l’edat de noranta anys”. Amb tot, a l’hora de fixar en aquest cas la durada del violari, continua no quedant clar quan opera una o altra possibilitat “per tota la vida d’aquest o d’aquests” o “pel temps que *els* resti [o que resti *al beneficiari* –art. 624-7.1.a Av. Llib. sisè CCCat] per arribar noranta anys”. Potser es podria preveure, més simplificadament, que, al marge de la responsabilitat civil exigible, el dret a cobrar la pensió subsistís, en qualsevol cas, per al beneficiari o els seus successors, fins que la persona sobre la vida de la qual es va constituir el violari hagués arribat a l’edat de noranta anys –mantenint, així la “vida mòdul” de referència–.

7.2. *La redempció*

Quant a la redempció del violari (*vid.* STSJC 4.2.1999 [R] 2000\4120)), l’Av. Llib. sisè CCCat introdueix dues precisions importants, que no trobem

a la LPP. D'una banda, quant a qui cal restituir el capital en cas de redempció, l'art. 624-7.1.b Av. Llib. sisè CCCat indica: “La restitució es fa al constituent o als seus hereus, a no ser que s'hagués pactat a favor del beneficiari o altre persona” (art. 624-7.1.b Av. Llib. sisè CCCat); d'altra banda, com en relació al censal (art. 626-7.3 Av. Llib. sisè CCCat), s'exigeix que la redempció es “formalitzï” en escriptura pública (art. 624-7.1.b, *in fine*, Av. Llib. sisè CCCat) –s'estén així allò que l'art. 565-13.3 CCCat preveu ja per a la redempció del cens–.

Al marge d'això, l'art. 624-7.1.b Av. Llib. sisè CCCat –com l'art. 16.1.b LPP– planteja el dubte de si la redempció només és possible en cas de constitució a títol oneros –únic cas en què es pot parlar realment de “restitució del capital o preu”– (art. 11.1 LPP i 624-2.1 Av. Llib. sisè CCCat), o bé es tracta d'una causa d'extinció del violari, independentment que aquest s'hagi constituït a títol oneros o a títol “gratuït-lucratiu”. Si s'admet que la redempció és causa d'extinció del violari tant si s'ha constituït a títol oneros com “gratuït-lucratiu”, llavors la qüestió que es planteja és com determinar el “capital o preu” a efectes de redempció en el cas que s'hagi constituït a títol “gratuït-lucratiu”.

8. La “ineficàcia” del violari

L'art. 624-7.2 Av. Llib. sisè CCCat reproduceix essencialment allò que disposa l'art. 16.2 LPP vigent. D'acord amb l'Av. Llib. sisè CCCat: “És nul el violari constituït sobre la vida d'una persona morta en la data de l'atorgament o que pateixi una malaltia que pot arribar a causar-li la mort durant els dos mesos següents a la data de la constitució”. El primer incís del precepte –similar al que estableix l'art. 2373, al principi, CCQ i, sobretot, l'art. 1804 CCe– s'ha de relacionar amb el fet que, segons l'article que defineix el violari, el temps de durada del violari s'ha de fixar tenint en compte “la vida d'una persona o més d'una *que visquin en el moment de la constitució*” (art. 10 LPP i 624-1 Av. Llib. sisè CCCat).

Quant a la “nul·litat” del violari constituït sobre la vida d'una persona “que pateixi una malaltia que pot arribar a causar-li la mort durant els dos mesos següents a la data de la constitució”, la regulació catalana recorda el que estableix per a la renda vitalícia l'art. 1804 CCe, si bé aquest declara la nul·litat en cas que la persona pateixi una malaltia que arribi a causar-li la mort en els vint dies següents a la data de l'atorgament. L'art. 2373 CCQ de-

clara “sense efecte” la “renta viagèra” establerta per la durada de la vida d’una persona que mori en els trenta dies següents a la data en què el deutor ha de començar a pagar la renda. El criteri dels dos mesos de què parteixen els art. 16.2 LPP i 624-7.2 Av. Llib. sisè CCCat coincideix amb el termini que fixa l’art. 565-31.2 CCCat amb relació al cens vitalici, si bé la redacció d’aquest precepte resulta més adequada. En el text proposat per l’Av. Llib. sisè convindria substituir l’expressió “pot arribar a causar-li la mort” per “li causi la mort” en el termini que es consideri.